

Kontrolní závěr z kontrolní akce

24/03

Peněžní prostředky určené na zpřístupnění digitálních dokumentů a elektronických informačních zdrojů v síti knihoven ČR

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2024 pod číslem 24/03. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Adolf Beznoska.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na zpřístupnění digitálních dokumentů a elektronických informačních zdrojů v síti knihoven ČR byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2017 až 2023, v případě věcných souvislostí i období předcházející či následující.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob v období od ledna do září 2024.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo kultury (dále také „MK“ nebo „ministerstvo“);
Národní knihovna České republiky, Praha (dále také „NK ČR“);
Moravská zemská knihovna v Brně (dále také „MZK“);
Národní technická knihovna, Praha (dále také „NTK“).

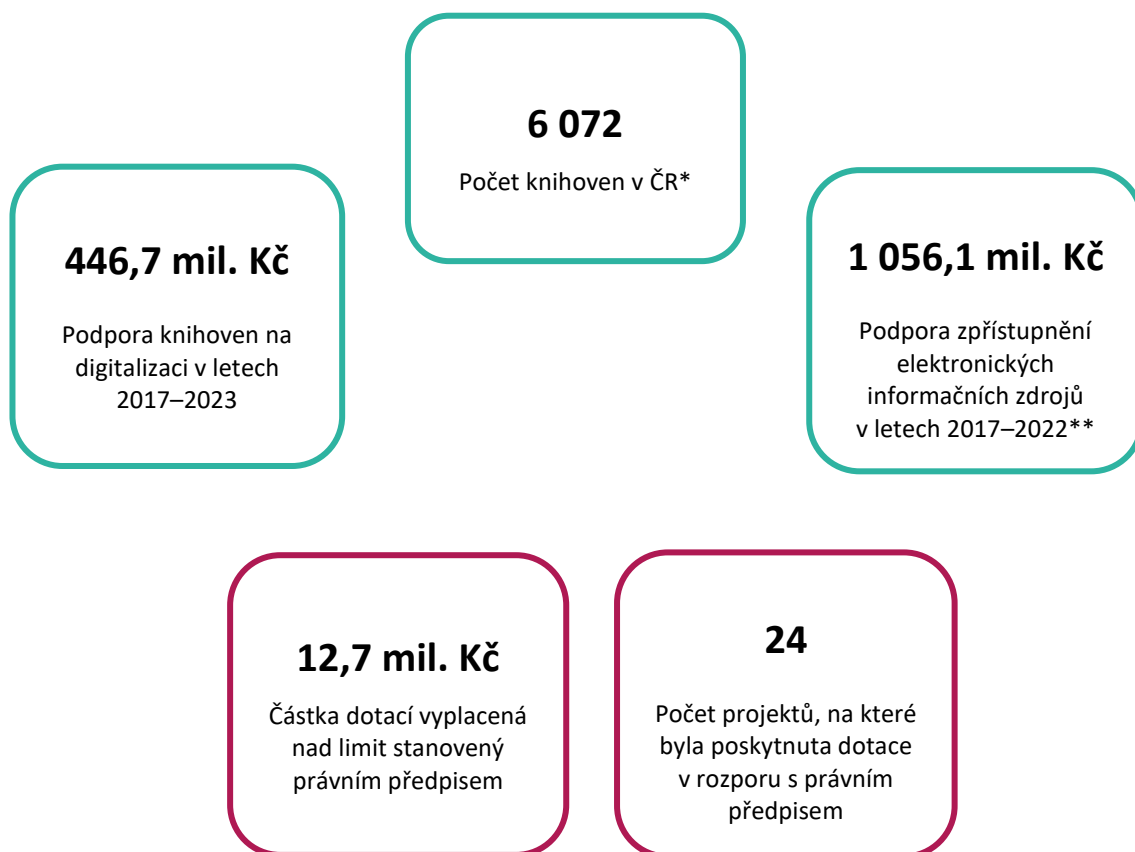
Kolegium NKÚ na svém XVIII. jednání, které se konalo dne 16. prosince 2024,

schválilo usnesením č. 9/XVIII/2024

kontrolní závěr v tomto znění:

Digitalizace knihovních fondů a elektronické informační zdroje

---

Netransparentní hodnocení žádostí o dotace na MK

Nedostatečná veřejnosprávní kontrola ze strany MK

Nedostatky v archivnictví a spisové službě u NTK

* Údaj o počtu knihoven zapsaných v evidenci knihoven Ministerstva kultury ke dni 19. 9. 2024.

** Jednalo se o podporu vyplacenou v rámci projektu „CzechELib“, jehož realizace probíhala v letech 2017–2022.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků určených na zpřístupnění digitálních dokumentů a elektronických informačních zdrojů (dále také „EIZ“) v síti knihoven ČR. Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na zpřístupnění digitálních dokumentů a EIZ v síti knihoven ČR byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Na podporu digitalizace knihovnických fondů a elektronických informačních zdrojů vynaložilo MK v období 2017–2023 celkem 446,7 mil. Kč, a to ze státního rozpočtu a z prostředků *Národního plánu obnovy* (dále také „NPO“). NTK na zpřístupnění elektronických informačních zdrojů čerpala v letech 2017–2022 peněžní prostředky ve výši 1 056,1 mil. Kč prostřednictvím projektu *Národní centrum pro elektronické informační zdroje – CzechELib* (dále také „CzechELib“) z evropských strukturálních a investičních fondů a ze státního rozpočtu.

Kontrola NKÚ se zaměřila na projekty z programu *Veřejné informační služby knihoven* (dále také „VISK“), na které MK poskytlo v letech 2017–2023 dotace v celkové výši 349,8 mil. Kč. MK směřovalo peněžní prostředky na reálné potřeby knihoven v oblasti digitalizace knihovnických fondů a elektronických informačních zdrojů, avšak cíle digitalizace nastavilo velmi obecně. To znemožňuje celkové vyhodnocení účelnosti a hospodárnosti poskytovaných peněžních prostředků.

NKÚ ke kontrole vybral 72 projektů v celkové hodnotě 69,5 mil. Kč. Výsledky těchto projektů mají pozitivní přínos pro služby poskytované sítí knihoven ČR. Peněžní prostředky byly účelně a hospodárně vynaloženy na projekt CzechELib realizovaný NTK, který přinesl úsporu peněžních prostředků na pořizování EIZ a související administrativu.

NKÚ zjistil, že MK nesledovalo dopady poskytnuté podpory z programu VISK a v některých případech poskytování podpory nepostupovalo v souladu s právními předpisy. Ministerstvo netransparentně hodnotilo žádosti, poskytovalo dotace v rozporu s nastavenými podmínkami a za sedm let provedlo pouze jednu veřejnosprávní kontrolu u programu VISK. Porušení právních předpisů bylo zjištěno rovněž u NTK v oblasti archivnictví a spisové služby.

Celkové vyhodnocení se opírá o následující hlavní zjištění z kontroly:

1. MK nesledovalo dopady poskytnuté podpory

V rámci pokračující digitalizace se MK v období 2017–2020 zaměřilo na digitalizaci knihovnických fondů a EIZ v rámci *Státní kulturní politiky 2015–2020* (dále také „SKP 15–20“) a *Koncepce rozvoje knihoven na léta 2017–2020* (dále také „KRK 17–20“). MK stanovilo priority a cíle, ale jejich jasné vyhodnocení neprovedlo. Ačkoli došlo k určitému posunu, například v digitalizaci knihovnických fondů, nebyl v tomto období přijat zákon týkající se zavedení povinného výtisku elektronických publikací a chyběl systém pro zpřístupnění digitálního obsahu.

V následujícím období 2021–2027 MK navázalo *Státní kulturní politikou 2021–2025+* (dále také „SKP 21–25“) a *Koncepcí rozvoje knihoven 2021–2027* (dále také „KRK 21–27“). Ministerstvo stanovilo v obou dokumentech cíle pro oblast digitalizace a EIZ. U SKP 21–25 však nevypracovalo plán implementace. MK v polovině roku 2022 vyhodnotilo plnění opatření KRK 21–27, ale do období ukončení kontrolní akce MK stále neplnilo některá opatření stanovená i v předchozí KRK 17–20.

2. MK netransparentně hodnotilo žádosti o poskytnutí dotace

Žádosti o dotace posuzovaly odborné komise jako poradní orgány MK podle nařízení vlády č. 288/2002 Sb.¹ Členové komise měli být dle vnitřního předpisu MK vyloučeni z hodnocení projektů z důvodu pochybnosti o nepodjatosti. Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že mezi lety 2017–2022 nebyli někteří členové komise u kontrolovaných podprogramů VISK vyloučeni z projednávání a hlasování o projektech, přestože u nich byla pochybnost o nepodjatosti. Tito členové se účastnili hodnocení 29 projektů, u nichž měli vazby na žadatele. Největší riziko podjatosti bylo zjištěno u podprogramu VISK 6 v roce 2018 v souvislosti s pěti žádostmi v celkové výši dotace 6,5 mil. Kč.

U hodnocení žádostí dále kontrola zjistila, že MK neuvádělo u kontrolovaných podprogramů VISK 1, VISK 6 a VISK 7 bodové hodnocení projektů ani jejich pořadí, čímž porušilo nařízení vlády č. 288/2002 Sb. U některých žádostí navíc MK neuvedlo hodnocení dílčích kritérií. Postup MK v procesu poskytování dotací byl netransparentní.

3. MK poskytlo dotace některým příjemcům v rozporu s právními předpisy

V pravidlech pro poskytování dotací na podporu knihoven bylo stanoveno², že maximální výše dotace mohla činit 70 % rozpočtovaných nákladů projektu. NKÚ na kontrolním vzorku zjistil, že MK v letech 2017–2023 poskytlo dotaci 24 kontrolovaným projektům ve výši 100 % rozpočtovaných nákladů. MK tak porušilo nařízení vlády č. 288/2002 Sb. tím, že poskytlo příjemcům peněžní prostředky nad stanovený limit, a to ve výši přes 12,7 mil. Kč.

4. MK provedlo za sedm let pouze jednu veřejnosprávní kontrolu v programu VISK

MK v letech 2017–2023 poskytlo příjemcům dotací z programu VISK celkem 349,8 milionu Kč. Během tohoto období provedlo pouze jednu veřejnosprávní kontrolu u jediného příjemce dotace. Celkově tak ministerstvo zkontrolovalo jen 0,2 % prostředků poskytnutých z programu VISK.

5. NTK neměla stanoveny priority pro digitalizaci knihovních fondů

U NTK není digitalizace klíčovou oblastí. NTK má podle knihovního zákona³ povinnost zajistit restaurování a trvalé uchování knihovních dokumentů. Oproti NK ČR a MZK však NTK dosud nevypracovala postupy a priority pro digitalizaci svého fondu. NTK nemá specializované pracoviště pro digitalizaci a její technické vybavení je zastaralé.

6. NTK měla významné nedostatky v archivnictví a spisové službě

NTK do června roku 2024 nepoužívala elektronický systém spisové služby, který by umožňoval kompletní evidenci dokumentů. Některé dokumenty nebyly podepsané, datované a označené. NTK tak nepostupovala v souladu se zákonem o archivnictví a spisové službě.⁴

---

¹ Nařízení vlády č. 288/2002 Sb., kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven.

² Ustanovení § 6 odst. 2 nařízení vlády č. 288/2002 Sb.

³ Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon).

⁴ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů (dále také „zákon o archivnictví a spisové službě“).

7. Povinný výtisk elektronických publikací není dosud zaveden

Zavedení povinného výtisku elektronických publikací se v ČR řeší již od roku 2011, kdy si MK v *Koncepci rozvoje knihoven 2011–2015* stanovilo dílčí cíl připravit návrh změny legislativy v této oblasti. Tuto aktivitu přenášelo i do dalších navazujících koncepčních dokumentů. Do ukončení kontrolní akce se povinný výtisk vzhledem k neprojednání návrhu právní úpravy Parlamentem ČR zavést nepodařilo.

II. Informace o kontrolované oblasti

Digitální dokumenty jsou součástí kulturního a vědeckého dědictví. Jedná se o dokumenty publikované v digitální podobě a o digitalizované dokumenty (původně textové, obrazové, zvukové a audiovizuální). Síť českých veřejných knihoven, jež patří mezi nejhustší na světě, zahrnuje celkem 6 072 knihoven. Jejich cílem v této oblasti je uchovat a zpřístupnit každému zájemci digitální i digitalizované dokumenty a EIZ pro VaV, vzdělávání i volný čas.

První rovinou digitalizace v knihovnách je digitalizace knihovních fondů, a to analogových dokumentů (knihy, periodika, fotografie, mapy apod.). Tato digitalizace je také důležitá pro ochranu kulturního bohatství české společnosti. **Druhou rovinou** je pořizování a zpřístupňování EIZ, což je souhrnný název pro elektronické časopisy, elektronické knihy a speciální databáze, které jsou významné především pro oblast VaV. Zároveň je nutné digitalizované dokumenty, originální digitální dokumenty knihoven a EIZ uchovávat, archivovat a udržovat jejich formát tak, aby byly přístupné veřejnosti v kterékoliv době a na jakékoli platformě.

Digitalizaci knihovních fondů lze rozdělit dle kritérií na:

- ochrannou – digitalizují se dokumenty ohrožené degradací papíru, dokumenty z poškozených fondů, dokumenty určené na převazbu, bibliofilie;
- systematickou – kompletace vícesvazkových monografií či periodik;
- výběrovou – dokumenty na základě požadavků uživatelů, digitalizace z mikrofilmů nebo digitalizace titulů v rámci licenčních smluv;
- destruktivní – dokumenty, u kterých před digitalizací dochází k rozřezání knižní vazby na jednotlivé listy. Jelikož se svazek před digitalizací fyzicky ničí, digitalizují se pouze tituly, které mají knihovny již ve svých fondech uložené (duplikáty, multiplikáty).

Samotné skenování dokumentů představuje cca 10–15 % času z celého procesu digitalizace, zbytek tvoří příprava dokumentů a následné postdigitalizační úpravy.

Povinný výtisk elektronických publikací je koncept, který má knihovnám a dalším institucím umožnit dlouhodobé uchování a zpřístupnění elektronických publikací, obdobně jako je tomu u tištěných povinných výtisků. Jeho zavedením by vydavatelé v ČR byli povinni zasílat své elektronické publikace, např. e-knihy, e-časopisy či další digitální obsah, do určených knihoven (primárně NK ČR). Cílem povinného elektronického výtisku je zabezpečit archivaci a ochranu kulturního dědictví i ve formě digitální produkce, což pomáhá v prevenci ztráty těchto materiálů kvůli technologickým změnám či komerčním omezením.

Ministerstvo kultury

MK je ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církví a náboženských společností, pro věci tisku, včetně vydávání neperiodického tisku a jiných informačních prostředků, pro rozhlasové a televizní vysílání, nestanoví-li zvláštní zákon jinak, a dále pro provádění autorského zákona⁵ a pro výrobu a obchod v oblasti kultury. MK řídí a koordinuje oblast digitalizace knihovních fondů a EIZ. Ministerstvo stanovilo cíle a potřeby v této oblasti v KRK 17–20 a navazující KRK 21–27. MK prostřednictvím dotačního programu VISK podporuje digitalizaci knihoven. Od roku 2023 také poskytuje do této oblasti peněžní prostředky z NPO.

Národní knihovna České republiky

NK ČR je státní příspěvkovou organizací (dále také „SPO“) přímo řízenou MK. NK ČR je centrem systému knihoven, vykonává koordinační, odborné, informační, vzdělávací, analytické, výzkumné, metodické a poradenské činnosti. V oblasti digitalizace knihovních fondů je NK ČR nejvyšší autoritou a metodickým centrem digitalizace. Digitální dokumenty zpřístupňuje prostřednictvím digitálních knihoven *Manuscriptorium* a *Národní digitální knihovna* (viz příloha č. 1 tohoto kontrolního závěru).

Moravská zemská knihovna v Brně

Moravská zemská knihovna v Brně je SPO přímo řízenou MK. Plní funkci krajské knihovny Jihomoravského kraje. Knihovna jako svoji hlavní činnost získává, zpracovává, spravuje, ochraňuje, uchovává a zpřístupňuje domácí a zahraniční dokumenty. Z nich vytváří mj. i digitální fondy. Digitalizační pracoviště MZK a NK ČR patří k největším v ČR. MZK zveřejňuje digitální dokumenty ve své digitální knihovně (viz příloha č. 2 tohoto kontrolního závěru).

Národní technická knihovna

Národní technická knihovna je SPO zřízenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. NTK je největší a nejstarší knihovnou technické literatury v ČR. NTK poskytuje odborné informační zdroje a služby pracovníkům v technických a aplikovaných vědeckých oborech, ale také zájemcům o technické informace z řad nejširší veřejnosti. Digitalizace v NTK je zaměřena především na specializovanou odbornou technickou literaturu, která je zveřejňována v digitální knihovně (viz příloha č. 3 tohoto kontrolního závěru).

Strategický rámec a podpora knihoven

Strategický rámec pro oblast knihoven představovaly *Státní kulturní politika 2015–2020* a *Koncepce rozvoje knihoven na léta 2017–2020*. Pro navazující období pak *Státní kulturní politika 2021–2025+* a *Koncepce rozvoje knihoven na léta 2021–2027*.

Poskytování dotací knihovnám se řídí především rozpočtovými pravidly⁶ a knihovním zákonem. Pravidla poskytování dotací knihovnám stanovila vláda ČR nařízením vlády č. 288/2002 Sb.

---

⁵ Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

⁶ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

MK poskytovalo dotace knihovnám prostřednictvím programu VISK. Základním cílem programu byla inovace veřejných informačních služeb knihoven na bázi informačních a komunikačních technologií. MK financováním programu plnilo mj. úkoly v oblasti zvyšování informační gramotnosti obyvatel i doporučení Evropské komise pro digitalizaci kulturního obsahu. Program VISK se dělil na devět tematických podprogramů, z nichž byly VISK 6 – VISK 9 a částečně VISK 1 orientované na přímou digitalizaci a pořizování EIZ. Ostatní podprogramy podporovaly rovněž některé přípravné a následné práce související s digitalizací.

Přehled výdajů do oblasti knihoven z programu VISK a z účelově určeného příspěvku na provoz SPO v letech 2017 až 2023 zobrazuje tabulka č. 1.

Tabulka č. 1: Výdaje do oblasti knihoven v letech 2017 až 2023 (v tis. Kč)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Program VISK – dotační řízení	55 885,4	56 212,0	32 791,1	31 561,5	33 744,0	33 914,0	35 114,0
Příspěvek na provoz SPO	0	0	13 700,0	13 922,0	14 441,1	14 100,0	14 449,7
Celkem	55 885,4	56 212,0	46 491,1	45 483,5	48 185,1	48 014,0	49 563,7
Celkem 2017–2023	349 834,8						

Zdroj: informace MK.

Od roku 2019 byly peněžní prostředky poskytované v programu VISK rozděleny do dvou výdajových ukazatelů: pro SPO zřizované MK ukazatelem *Příspěvek na provoz SPO* a pro další provozovatele knihoven zapsané v evidenci knihoven ukazatelem *VISK*.

Od roku 2023 MK poskytovalo dotace knihovnám i z NPO. V rámci iniciativy *Digitalizace kulturního a kreativního sektoru* vypsal MK v roce 2023 dotační výzvu pro NK ČR a MZK. Výzvu MK zaměřilo na rozvoj digitalizačních pracovišť a návazných procesů digitalizace, jako je dlouhodobé uchování digitálního obsahu, jeho zpřístupnění a posílení agregace dat z digitálních knihoven jako správců kulturního a znalostního bohatství.

Projekt *Národní centrum pro elektronické informační zdroje – CzechELib* byl realizován NTK od roku 2017 do roku 2022. NTK na realizaci projektu čerpala peněžní prostředky ve výši 1 056,1 mil. Kč. Vybudování tohoto centra bylo jedním z opatření KRK 17–20. Cílem projektu bylo zvýšení výkonnosti a efektivity v oblasti VaV v ČR. Systémová změna zajištění a zpřístupnění EIZ pro uživatele z oblasti VaV měla přinést významnou úsporu veřejných prostředků vynakládaných institucemi na související administrativu. Dále mělo dojít k odstranění duplicitních nákupů stejných EIZ.

III. Rozsah kontroly

Předmětem kontrolní akce byly peněžní prostředky určené na zpřístupnění digitálních dokumentů a EIZ v síti knihoven ČR. Cílem kontroly bylo prověřit, zda peněžní prostředky určené na zpřístupnění digitálních dokumentů a EIZ v síti knihoven ČR byly vynakládány účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Kontrolované období bylo od roku 2017 do roku 2023, v případě věcných souvislostí i období předcházející či následující.

Kontrola byla provedena u MK jako poskytovatele podpory určené na digitalizaci knihovních fondů a pořizování EIZ. Kontrola byla dále provedena u NK ČR, MZK a NTK jako největších veřejných knihoven v ČR a příjemců dotací.

Kontrola prověřila, s jakými cíli MK poskytovalo podporu určenou na digitalizaci knihovních fondů a pořizování EIZ a zda naplňování stanovených cílů v kontrolovaném období sledovalo a vyhodnocovalo. Dále kontrola ověřila, zda MK řídilo a koordinovalo oblast digitalizace knihovních fondů a EIZ s dalšími resorty. V oblasti digitalizace knihovních fondů kontrola prověřila zejména program VISK včetně jeho podprogramů. Kontrolovány byly také peněžní prostředky, které MK poskytovalo z NPO. V oblasti archivace, uchovávání a zpřístupnění digitálních dokumentů byly u NK ČR, MZK a NTK kontrolovány veřejné zakázky na pořizování serverů, datových úložišť a postupy související s uchováváním formátů. U NTK bylo kontrolou prověřeno jak čerpání peněžních prostředků z programu VISK, tak projekt CzechELib financovaný z evropských strukturálních a investičních fondů prostřednictvím operačního programu *Výzkum, vývoj a vzdělávání* (dále také „OP VVV“).

Proces administrace dotací byl u MK ověřen na kontrolním vzorku 54 projektů z podprogramů VISK 1, VISK 3, VISK 5 a VISK 6–9. Kontrolní vzorek tvořily projekty vybrané s přihlédnutím k výši dotace a k zastoupení všech kontrolovaných osob. Dále NKÚ prověřil všech 14 projektů z výzvy *Další rozvoj digitalizace v oblasti knihoven* financované z NPO, a to pouze ve fázi administrace dotací.⁷

Kontrolovaný vzorek u knihoven:

- z programu VISK: 27 projektů (NK ČR), 13 projektů (MZK), 13 projektů (NTK);
- z NPO: 12 projektů (NK ČR), 2 projekty (MZK);
- z VZ: 15 (NK ČR), 9 (MZK), 16 (NTK);
- z OP VVV: projekt CzechELib (NTK).

Celkem tedy NKÚ zkontroloval 72 projektů z programu VISK⁸ v celkové výši 69 459 632 Kč.

Kontrolovaný objem peněžních prostředků na úrovni systému vychází z výdajů MK na program VISK ze státního rozpočtu a za roky 2017 až 2023 činil 349 834 830 Kč. Z toho na úrovni projektů činil kontrolovaný objem 67 706 572 Kč. U MK dále NKÚ prověřil poskytování podpory z NPO ve výši 96 870 435 Kč. Kontrolovaný objem u MK činil celkem 446 705 265 Kč.

Kontrolovaný objem peněžních prostředků u knihoven zahrnující peněžní prostředky z programu VISK, z NPO a VZ:

- u NK ČR 165 621 497 Kč: 36 544 052 Kč (VISK), 92 469 263 Kč (VZ), 36 608 182 Kč (NPO);
- u MZK 40 345 379 Kč: 13 968 580 Kč (VISK), 12 195 383 Kč (VZ), 14 181 416 Kč (NPO).

Kontrolovaný objem peněžních prostředků u NTK na úrovni projektu CzechELib činil 1 056 082 844 Kč, z čehož VZ na pořízení EIZ tvořily 52 703 062 Kč. Dále byly kontrolovány projekty z programu VISK ve výši 8 839 091 Kč a VZ na pořízení serverů a datových úložišť v celkové hodnotě 67 769 938 Kč. Kontrolovaný objem u NTK tak činil 1 132 691 873 Kč.

---

⁷ Realizace projektů financovaných z NPO byla MK stanovena od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2025, a tudíž nebyly projekty v době ukončení kontrolní akce NKÚ ukončeny.

⁸ Kontrolovaný vzorek na MK tvořilo 35 projektů, které byly kontrolovány i u příjemců dotací (NK ČR, MZK a NTK). Dalších 19 projektů bylo kontrolováno pouze na úrovni MK a dalších 18 projektů bylo kontrolováno pouze na úrovni příjemců.

Posouzení účelnosti spočívalo zejména v hodnocení, zda MK použilo peněžní prostředky k zajištění optimální míry dosažení cílů při plnění úkolů souvisejících s digitalizací knihovních fondů a EIZ stanovených v koncepčních dokumentech MK. NKÚ posuzoval naplnění stanovených cílů a dopad této podpory na stav digitalizace knihovních fondů v ČR. U příjemců podpory byla účelnost posuzována z pohledu naplňování cílů jednotlivých projektů, na které čerpaly peněžní prostředky od MK. NKÚ posuzoval dosažení všech očekávaných výsledků a jejich reálný dopad a využití v knihovnách.

Posouzení hospodárnosti spočívalo především v hodnocení, zda MK použilo peněžní prostředky k zajištění úkolů stanovených v koncepčních dokumentech MK s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů. U příjemců spočívalo zejména v hodnocení, zda knihovny použily peněžní prostředky k zajištění stanovených úkolů v projektech s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

Výsledky projektů u kontrolovaných knihoven měly pozitivní dopad na služby poskytované sítí knihoven. V letech 2017–2023 bylo například zpřístupněno téměř 80 tisíc zdigitalizovaných historických a vzácných dokumentů z fondů NK ČR podpořených z podprogramu VISK 6. Z podprogramu VISK 7 ochránila či přeformátovala NK ČR v letech 2017–2023 celkem 564 svazků čítajících přes 416 tisíc stran. MZK prostřednictvím projektů z podprogramu VISK 8 rozvíjela služby pro uživatele *Centrálního portálu knihoven*.⁹

NKÚ konstatuje, že projekt CzechELib dosáhl všech stanovených cílů. Přínosem projektu byl vznik národního centra pro pořizování EIZ, a tím došlo ke snížení administrativní náročnosti v oblasti VZ na pořizování EIZ u jednotlivých institucí (zejména vysokých škol). Dále došlo k úspoře vynaložených peněžních prostředků prostřednictvím hromadného pořizování EIZ.¹⁰

NKÚ ověřil, že nedochází k duplicitní digitalizaci identických dokumentů. NK ČR spravuje *Registr digitalizace*, který slouží k zefektivnění procesu digitalizace, předcházení duplicitní digitalizaci a ke sdílení výsledků jednotlivých institucí. V oblasti pořizování serverů a datových úložišť NKÚ nezjistil u knihoven nedostatky. Peněžní prostředky na zpřístupnění digitálních dokumentů a EIZ v síti knihoven ČR tak byly vynakládány hospodárně.

Kontrola NKÚ zjistila, že MK nesledovalo dopady poskytované podpory, netransparentně hodnotilo žádosti, poskytlo dotace v rozporu s nastavenými podmínkami a za sedm let provedlo pouze jednu veřejnosprávní kontrolu u programu VISK.

---

⁹ Portál *Knihovny.cz* poskytoval jednotný přístup ke službám českých a moravských knihoven, tedy i k digitálním dokumentům.

¹⁰ Prostřednictvím hromadných nákupů dokázala NTK u některých EIZ snížit jejich cenu a u některých EIZ došlo ke zvýšení jejich objemu.

1. MK nesledovalo dopady poskytnuté podpory

Oblast digitalizace knihovních fondů a EIZ byla začleněna do obecného strategického rámce resortu Ministerstva kultury SKP 15–20. K tomuto období byl také vypracován implementační plán. Pro oblast knihoven byla dalším stěžejním dokumentem KRK 17–20. V dalším období ministerstvo navázalo *Státní kulturní politikou 2021–2025+ a Konceptí rozvoje knihoven na léta 2021–2027*.

MK ve SKP 15–20 stanovilo priority, záměry, opatření a úkoly pro oblast digitalizace. Ze SKP 15–20 vyhodnotilo MK pouze stanovené úkoly a jen u poloviny z nich byl uveden konkrétní výstup. **Ministerstvo stanovené priority a záměry nevyhodnotilo.** V oblasti digitalizace knihovních fondů a jejich dlouhodobého uchování mj. MK **nevybudovalo** systém zpřístupnění digitálního obsahu.

Potřeby v oblasti digitalizace knihovních fondů a EIZ identifikovalo MK i v KRK 17–20. MK stanovilo prioritní oblasti, opatření, cíle a ukazatele pro oblast digitalizace knihovních fondů a EIZ. MK však u prioritních oblastí **nenastavilo cíle** dle *Metodiky přípravy veřejných strategií* tak, aby splňovaly všechny SMART¹¹ principy. Cíle, opatření a úkoly v KRK 17–20 tak byly **pouze obecné**, a tedy jejich dosažení **nebylo objektivně měřitelné**. MK po ukončení KRK 17–20 **neprovedlo** konkrétní vyhodnocení cílů u prioritních oblastí.

V navazující SKP 21–25 stanovilo MK čtrnáct specifických cílů pro oblast knihoven. Na základě usnesení vlády ČR¹² mělo MK do 30. 6. 2022 předložit plán implementace SKP 21–25. Tento dokument měl zajistit provázanost cílů SKP 21–25 s dalšími strategickými a koncepčními materiály. MK však do doby ukončení této kontrolní akce **implementační plán nezpracovalo**. V polovině roku 2024 MK předložilo vládě ČR informaci o průběžném vyhodnocení plnění jednotlivých specifických cílů a opatření SKP 21–25.

V KRK 21–27 ministerstvo stanovilo teze a strategické cíle pro oblast digitalizace. V implementační části pak dále určilo konkrétní opatření a ukazatele. V polovině roku 2022 MK předložilo vládě ČR průběžnou zprávu o plnění KRK 21–27. Ta obsahovala především vyhodnocení plnění strategických cílů prostřednictvím plnění jednotlivých opatření. MK nesplnilo klíčová opatření stanovená v KRK 17–20, jimiž jsou například zřízení metodického centra digitálních dokumentů v NK ČR nebo vybudování nové infrastruktury pro práci s velkými objemy dat a zajištění jejich trvalého uchování. Tato opatření MK zahrnuje i do KRK 21–27. MK je ale stále neplní a pouze posouvá termín jejich realizace. MK v letech 2017–2023 nesledovalo a nevyhodnocovalo účelnost a hospodárnost výdajů vynaložených na dosažení očekávaných dopadů podpory dle rozpočtových pravidel.¹³

2. MK netransparentně hodnotilo žádosti o poskytnutí dotace

Žádosti o poskytnutí dotace měly být posuzovány dle nařízení vlády č. 288/2002 Sb. odbornými komisemi jako poradními orgány MK. Komise měly hodnotit kvalitu projektu, jeho společenskou potřebnost a předpokládaný přínos, přiměřenost rozpočtovaných nákladů na jednotlivé činnosti, odbornou úroveň a vybavenost knihovny a také výsledky realizace projektů provozovatele knihovny, pokud na ně byla poskytnuta dotace v předchozích letech.

---

¹¹ S – specific (konkrétní); M – measurable (měřitelné); A – achievable (dosažitelné); R – result focused (zaměřené na dosažení výsledků); T – time-bound (časově ohraničené).

¹² Usnesení vlády ČR ze dne 27. 9. 2021 č. 843, *k návrhu Státní kulturní politiky 2021–2025+*.

¹³ Ustanovení § 39 odst. 3 věty první zákona č. 218/2000 Sb.

Odborné komise měly jednat dle vnitřních předpisů MK a posuzovat projekty uvedené v žádostech o dotaci dle kritérií stanovených v nařízení vlády č. 288/2002 Sb. a také dle podmínek stanovených ve výběrovém dotačním řízení. Komise si měly zvolit předsedu a místopředsedu. V případě projednávání žádosti o dotaci, která byla podána žadatelem, u kterého měl předseda komise pracovní poměr nebo byl členem jeho statutárního orgánu, se vedení jednání komise měl ujmout místopředseda. Členové komise, kteří mohli být podjatí, měli být z hodnocení projektu vyloučeni, což mělo být uvedeno v zápise.

NKÚ zjistil, že MK neuvedlo v zápisech z jednání odborných komisí kontrolovaných podprogramů, zda jejich členové byli z rozpravy a hlasování vyloučeni. Tato situace nastala u podprogramů VISK 6 v letech 2017–2022 a VISK 7 v letech 2019 a 2022, u kterých mohli být členové komisí podjatí. Podíl dotací s rizikem podjatosti doporučených k podpoře na celkové hodnotě se u těchto podprogramů pohyboval od 19,9 % do 77,1 %. **Největší podíl projektů s rizikem podjatosti** byl zjištěn u podprogramu VISK 6 v roce 2018 v souvislosti s pěti žádostmi v celkové výši dotace 6 497 000 Kč, což představuje 77,1 % z celkové hodnoty dotací doporučených k podpoře.

Dále kontrola zjistila u kontrolního vzorku podprogramů VISK 6 za roky 2017–2023; VISK 7 za roky 2019 a 2022 a VISK 1 za roky 2020 a 2021, že **MK v zápisech neuvádělo bodové hodnocení projektů ani jejich pořadí, čímž MK porušilo nařízení vlády č. 288/2002 Sb.**¹⁴ MK navíc při posuzování některých žádostí o dotaci neuvedlo hodnocení všech dílčích kritérií (např. odborná úroveň a vybavenost knihovny).

Postup MK v procesu poskytování dotací byl netransparentní.

3. MK poskytlo dotace některým příjemcům v rozporu s právními předpisy

Poskytování dotací knihovnám se řídí rozpočtovými pravidly a knihovním zákonem. Konkrétní pravidla pro poskytování dotací a stanovení výše podpory byla uvedena v nařízení vlády č. 288/2002 Sb. To mj. stanovilo, že dotace může být poskytnuta pouze do výše 70 % rozpočtovaných nákladů na realizaci projektu.

NKÚ na kontrolním vzorku u MK zjistil, že u 24 žádostí z let 2017–2023 žadatelé uvedli 100 % plánovaných rozpočtovaných nákladů projektu jako požadovanou výši dotace.

MK v letech 2017–2023 přidělilo a vyplatilo dotaci ve 100 % plánovaných rozpočtovaných nákladů 24 projektům z podprogramů VISK 1, VISK 6, VISK 8 a VISK 9. MK tak porušilo nařízení vlády č. 288/2002 Sb. tím, že poskytlo příjemcům peněžní prostředky nad stanovený 70% limit, a vynaložilo navíc celkem 12 746 777 Kč. Jedná o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně.¹⁵

4. MK provedlo za sedm let pouze jednu veřejnosprávní kontrolu v programu VISK

MK v kontrolovaném období 2017–2023 poskytlo příjemcům dotací z programu VISK celkem 349,8 mil. Kč. MK provedlo v kontrolovaném období jednu veřejnosprávní kontrolu u jediného příjemce dotace z programu VISK. Kontrola byla provedena v roce 2017 a kontrolovaný objem peněžních prostředků činil celkem 840 000 Kč. MK tak v kontrolovaném období zkontrolovalo pouze 0,2 % objemu celkových peněžních prostředků poskytnutých z programu VISK. **Veřejnosprávní kontrola MK u programu VISK tak byla nedostatečná.**

¹⁴ Ustanovení § 6 odst. 1 nařízení vlády č. 288/2002 Sb.

¹⁵ Ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) rozpočtových pravidel.

Vzhledem k nedostatkům uvedeným v tomto kontrolním závěru lze považovat oblast poskytování dotací MK za rizikovou.

NKÚ zároveň opakovaně upozorňuje na nízký počet veřejnosprávních kontrol prováděných MK (viz např. kontrolní akce NKÚ č. 18/19, kontrolní akce NKÚ č. 21/16 nebo kontrolní akce NKÚ č. 23/15).

5. NTK neměla stanoveny priority pro digitalizaci knihovních fondů

NTK obdobně jako jiné specializované knihovny má podle knihovního zákona zajistit restaurování knihovních dokumentů, popř. jejich převedení na jiný druh nosiče, je-li to nezbytné k jejich trvalému uchování.¹⁶ Digitalizace je tedy jednou z činností, které jsou obsaženy v její zřizovací listině. NTK nepovažuje digitalizaci za jednu ze svých klíčových činností. NTK nevypracovala postupy a priority digitalizace knihovních fondů. Digitální dokumenty se těšily v kontrolovaném období mezi registrovanými uživateli NTK mnohem větší oblibě (viz příloha č. 3 tohoto kontrolního závěru). Z uvedeného vyplývá, že digitalizování dokumentů by se NTK měla intenzivně a systematicky zabývat. **Preference digitalizovaných dokumentů narůstá a je žádoucí zrychlit proces digitalizace dokumentů NTK.**

Oproti NK ČR digitalizuje NTK dokumenty z historických fondů pomaleji, a to v řádu několika svazků ročně; viz tabulka č. 2.

Tabulka č. 2: Digitalizace dokumentů z historických fondů z podprogramu VISK 6

Rok	NK ČR		NTK	
	Dokumenty (ks)	Výdaje (v Kč)	Dokumenty (ks)	Výdaje (v Kč)
2017	106	1 566 000	10	171 430
2018	109	1 646 000	9	224 289
2019	108	1 746 000	12	266 482
2020	104	1 790 000	0	0
2021	79	1 790 000	11	265 500
2022	81	1 933 992	0	0
2023	80	1 350 000	8	363 111
Celkem	667	11 821 992	50	1 290 812

Zdroj: vypracoval NKÚ podle informací NK ČR a NTK.

NTK nedisponuje vyhrazeným pracovištěm pro digitalizaci knihovního fondu. Technické vybavení k digitalizaci na NTK tvoří pouze dva zastaralé velkoformátové knižní skenery a jeden stolní skener.

6. NTK měla významné nedostatky v archivnictví a spisové službě

Povinnost uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií mají dle zákona o archivnictví a spisové službě mj. i SPO.¹⁷ Ty mají dle zákona vykonávat spisovou službu tak, aby zajistily odbornou správu dokumentů (např. řádný příjem, evidence, rozdělování, oběh, vyřizování, vyhotovování, podepisování, odesílání, ukládání a vyřazování ve skartačním řízení) včetně kontroly těchto činností.

¹⁶ Ustanovení § 18 písm. c) knihovního zákona.

¹⁷ Ustanovení § 3 odst. 1 písm. d) zákona o archivnictví a spisové službě.

NTK od 1. 1. 2005 až do června roku 2024¹⁸ nevykonávala spisovou službu v elektronických systémech spisové služby dle zákona o archivnictví a spisové službě.¹⁹ Dále NTK nevedla dokumentaci k VZ jednotně, ale na různých místech či systémech, a to v závislosti na subjektu, který VZ realizoval. Tyto systémy navíc nesplňovaly podmínky zákona o archivnictví a spisové službě a dalších právních předpisů, když neumožňovaly plnou evidenci dokumentů.

NKÚ v rámci kontroly dokladů zjistil, že **dokumenty** zahrnující např. zadávací dokumentace, jmenování hodnotící komise, protokoly o jednání hodnotících komisí, smlouvy, písemné zprávy zadavatele atd. **nebyly NTK řádně zaevidovány** a opatřeny jednoznačným identifikátorem, který by zaručoval jejich nezaměnitelnost.

NTK postupovala v rozporu se zákonem o archivnictví a spisové službě²⁰, když jednoznačně **neoznačovala dokumenty**²¹ podle tohoto zákona. Jednalo se o dokumenty, které sama vytvářela společně s dokumenty, které obdržela. Ty dále neuchovávala v souladu se zákonem o archivnictví a spisové službě.²² Tím nezajistila nezaměnitelnost, což ve svém důsledku mohlo vytvářet prostor pro jeho libovolnou manipulaci. Zároveň jednala v rozporu se zákonem o archivnictví a spisové službě²³ a spisovým a skartačním řádem NTK tím, že neoznačovala dokumenty spisovými znaky, skartačními znaky a skartačními lhůtami.

7. Povinný výtisk elektronických publikací není dosud zaveden

MK již v roce 2011 stanovilo dílčí cíl – *Legislativní úprava povinného ukládání elektronických publikací*, a to v *Koncepci rozvoje knihoven v České republice na léta 2011–2015*.²⁴ V rámci této koncepce se však MK nepodařilo tento dílčí cíl naplnit. Institut povinného výtisku byl i dle KRK 17–20 a KRK 21–27 pro knihovny klíčový. V rámci KRK 17–20 se MK nepodařilo toto opatření naplnit. Proto v KRK 21–27 MK znovu stanovilo dílčí cíl: „*dokončit proces legislativy povinného výtisku elektronických publikací a vytvořit a zajistit provoz systému pro jejich sběr, zpracování, zpřístupnění a ukládání.*“

MK předložilo vládě ČR návrh zákona²⁵, který zavádí povinný výtisk elektronických publikací. Do období ukončení kontrolní akce nebyl návrh zákona projednán a schválen Parlamentem ČR. MK usiluje o zavedení povinného výtisku minimálně od roku 2011, tj. 13 let. Zavedením povinného výtisku se předpokládá úspora peněžních prostředků vynakládaných na digitalizaci novodobých dokumentů, protože knihovny nebudou muset tyto dokumenty digitalizovat.²⁶

---

¹⁸ Od července 2024 zavedla NTK elektronický systém spisové služby, který splňoval podmínky zákona o archivnictví a spisové službě.

¹⁹ Ustanovení § 63 odst. 3 zákona o archivnictví a spisové službě.

²⁰ Ustanovení § 64 odst. 2 zákona o archivnictví a spisové službě.

²¹ Ustanovení § 2 písm. e) zákona o archivnictví a spisové službě.

²² Ustanovení § 68 odst. 1 zákona o archivnictví a spisové službě.

²³ Ustanovení § 66 odst. 3 zákona o archivnictví a spisové službě.

²⁴ Plnění opatření *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2011–2015*, priorita 3, dílčí cíl 4, str. 27.

²⁵ Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také „návrh zákona“).

²⁶ Dle důvodové zprávy současného návrhu zákona totiž stávající právní řád ČR neposkytuje odpovídající právní rámec pro sběr, uchovávání, ochranu a zpřístupňování elektronických dokumentů zveřejněných na internetových stránkách a přístupných on-line (tzv. web-harvesting). Rovněž není stanovena povinnost odevzdávání povinného výtisku elektronických publikací jako jednoho z nástrojů pro budování konzervačních

Seznam zkratk

CzechELib	projekt <i>Národní centrum pro elektronické informační zdroje – CzechELib</i>
EIZ	elektronické informační zdroje
KRK 17–20	<i>Koncepce rozvoje knihoven 2017–2020</i>
KRK 21–27	<i>Koncepce rozvoje knihoven 2021–2027</i>
MK	Ministerstvo kultury
MZK	Moravská zemská knihovna v Brně
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NPO	<i>Národní plán obnovy</i>
NK ČR	Národní knihovna České republiky
NTK	Národní technická knihovna
OP VVV	operační program <i>Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>
SKP 15–20	<i>Státní kulturní politika 2015–2020</i>
SKP 21–25	<i>Státní kulturní politika 2021–2025+</i>
SPO	státní příspěvková organizace
VaV	výzkum a vývoj
VISK	<i>Veřejné informační služby knihoven</i>
VZ	veřejná zakázka

Seznam příloh

Příloha č. 1: Digitalizace knihovních fondů a jejich zpřístupnění v NK ČR.

Příloha č. 2: Digitalizace knihovních fondů a jejich zpřístupnění v MZK.

Příloha č. 3: Digitalizace knihovních fondů, EIZ a jejich zpřístupnění v NTK.

Příloha č. 4: Digitalizace knihovních fondů a jejich zpřístupnění v Evropě.

---

fondů (webových archivů) knihoven. Nová právní úprava má tak za cíl stanovit NK ČR v rámci její hlavní činnosti i povinnost provádět web-harvesting a současně upravit i povinnost odevzdávat povinný výtisk neperiodické publikace pořízené elektronicky a vybraného elektronického periodického tisku.

Digitalizace knihovních fondů a jejich zpřístupnění v NK ČR

Celkový knihovní fond NK ČR činil 7 727 350 knihovních jednotek²⁷ (stav k 31. 12. 2023). Procentuální podíl již digitalizovaných dokumentů z celkového počtu svazků v NK ČR nelze reálně stanovit, protože celkový počet knihovních jednotek není celkovým počtem unikátních titulů. Některé dokumenty jsou ve fondech zastoupeny ve více exemplářích nebo digitalizaci neumožňuje jejich stav apod. Zároveň musí NK ČR respektovat pravidla stanovená autorským zákonem. Navíc se knihovní fond NK ČR neustále rozšiřuje, a to o desítky tisíc titulů ročně. NK ČR realizuje digitalizaci dokumentů z **historických a novodobých fondů**.²⁸

Historický fond

PŘÍSTUPNOST:
Manuscriptorium

POČET DIGITÁLNÍCH
DOKUMENTŮ:
169 700

NÁVŠTĚVNOST:
ø 317 640/rok

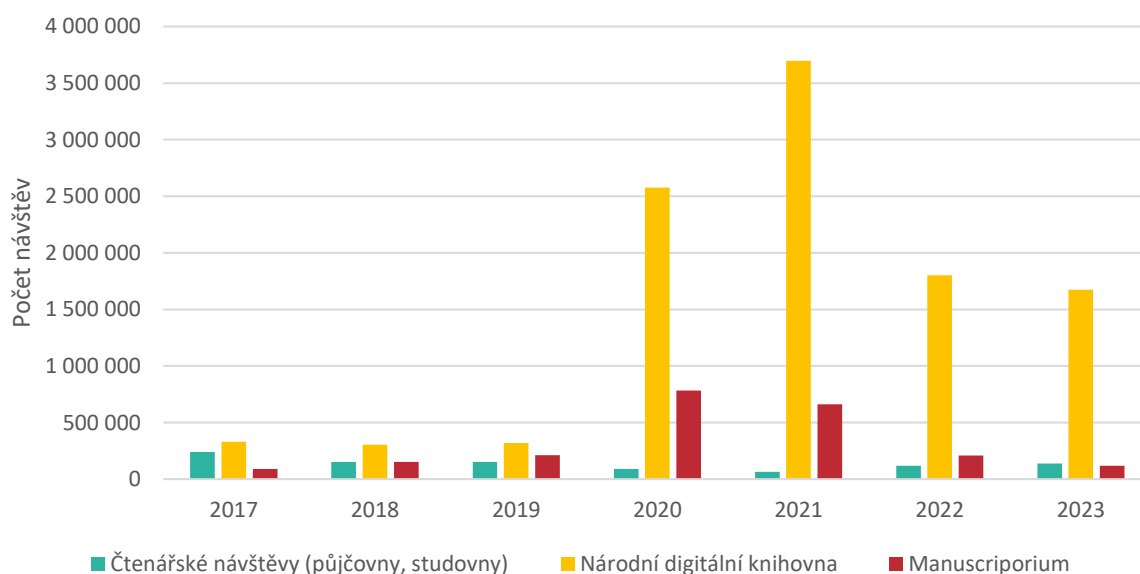
Novodobý fond

PŘÍSTUPNOST:
*Národní digitální
knihovna*

POČET DIGITÁLNÍCH
DOKUMENTŮ:
271 700

NÁVŠTĚVNOST:
ø 1 528 713/rok

Graf č. 1: Trend fyzické a on-line návštěvnosti (digitální knihovny) NK ČR v letech 2017–2023

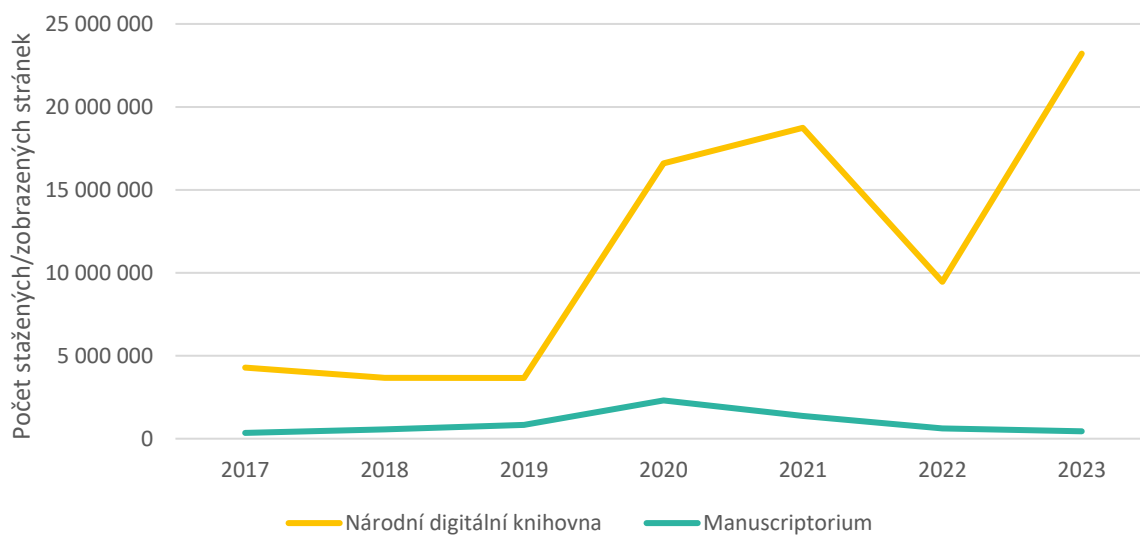

Zdroj: vypracoval NKÚ podle dat z výroční zprávy NK ČR za rok 2023.

²⁷ Knihovní jednotka je každý dokument z fondu knihovny evidovaný jako samostatná věc (např. kniha, časopis nebo např. svázaný ročník časopisu, mapa, hudebnina, multimediální nosič atd.).

²⁸ Digitalizované dokumenty z fondů Slovenské knihovny NK ČR zpřístupňuje dle jejich povahy buď v Manuscriptoriu nebo v Národní digitální knihovně.

Graf č. 2: Trend využívání digitálních dokumentů v NK ČR v letech 2017–2023

Zdroj: vypracoval NKÚ podle dat z výroční zprávy NK ČR za rok 2023.

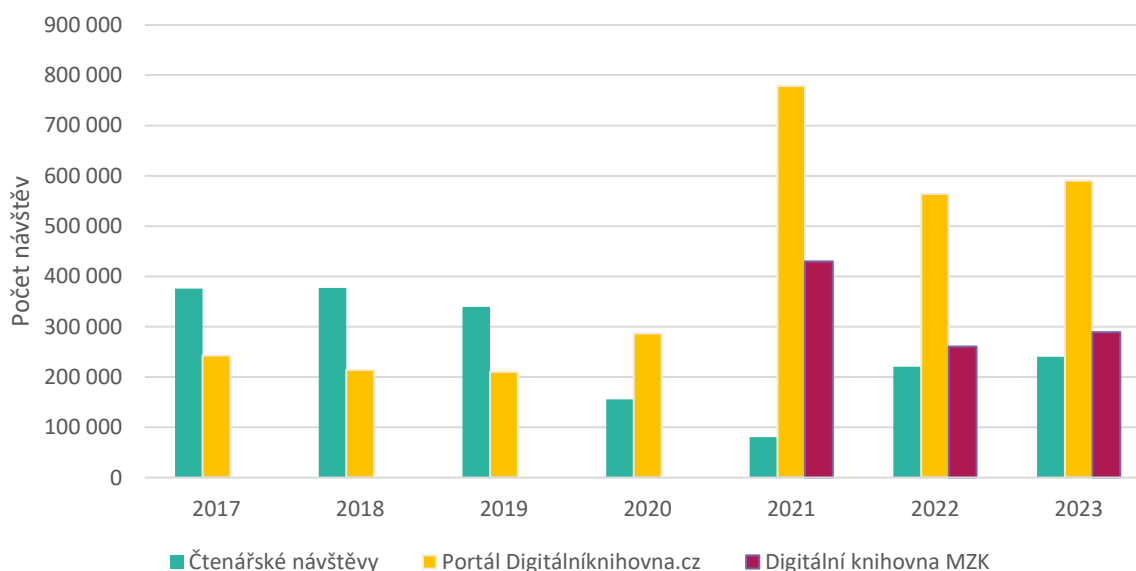
Digitalizace knihovních fondů a jejich zpřístupnění v MZK

Celkový knihovní fond MZK obsahoval 4 406 455 knihovních jednotek (stav k 31. 12. 2023). Stejně jako u NK ČR nelze určit procentuální podíl již digitalizovaných dokumentů z celkového počtu svazků, protože pro MZK platí stejná omezení jako pro NK ČR. MZK realizuje digitalizaci dokumentů **z běžného fondu, historických fondů, mapových a grafických sbírek a gramodesek.**

Fond MZK

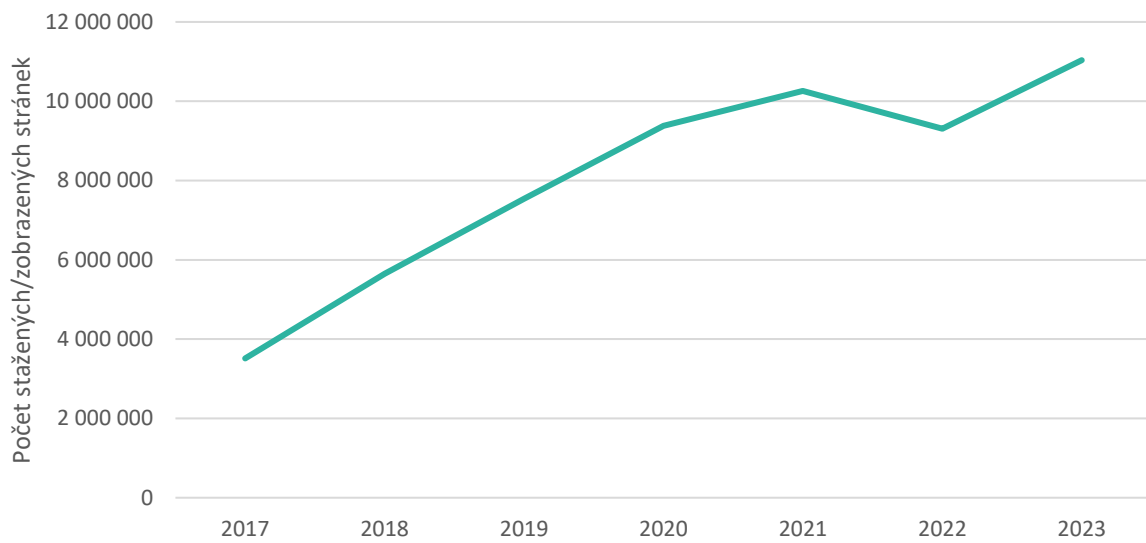
Graf č. 3: Trend fyzické a on-line návštěvnosti (digitální knihovny) MZK v letech 2017–2023

Pozn.: MZK začala sledovat odděleně návštěvnost své digitální knihovny až od roku 2021.

Zdroj: vypracoval NKÚ podle dat z výročních zpráv MZK za roky 2017–2023.

Graf č. 4: Trend využívání digitálních dokumentů v MZK v letech 2017–2023

Zdroj: vypracoval NKÚ podle dat z výročních zpráv MZK za roky 2017–2023.

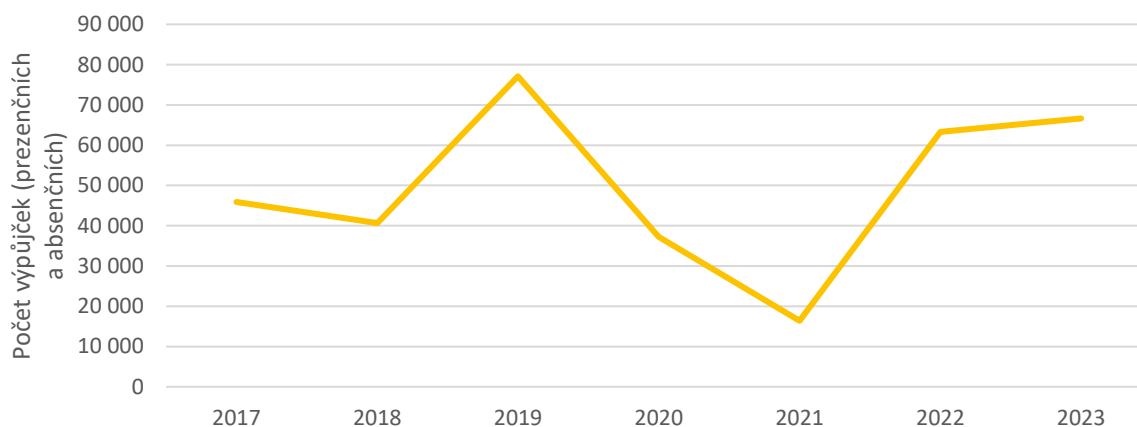
Digitalizace knihovních fondů, EIZ a jejich zpřístupnění v NTK

Celkový knihovní fond NTK činil 903 764 knihovních jednotek (stav k 31. 12. 2023). NTK realizuje digitalizaci dokumentů z **historických fondů a novodobých fondů**. NTK dále pořizuje a zpřístupňuje EIZ pro oblast VaVal.

Fond NTK

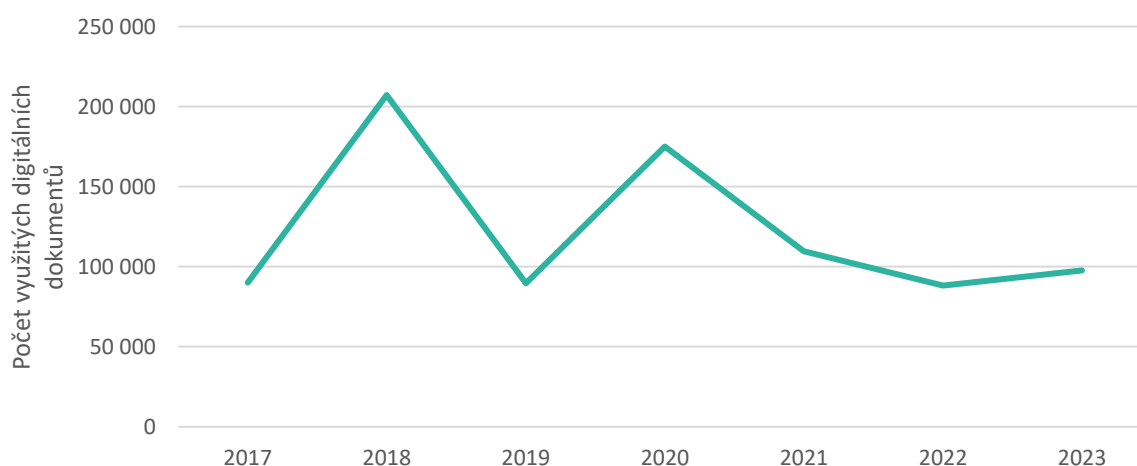

Graf č. 5: Trend výpůjček analogových dokumentů v NTK v letech 2017–2023

Zdroj: vypracoval NKÚ podle dat NTK za roky 2017–2023.

Graf č. 5: Trend využívání digitálních dokumentů u NTK v letech 2017–2023

Zdroj: vypracoval NKÚ podle dat NTK za roky 2017–2023.

Digitalizace knihovních fondů a jejich zpřístupnění v Evropě

Digitalizace knihovních fondů probíhá i v dalších zemích Evropské unie. NKÚ oslovil v rámci mezinárodní spolupráce evropské nejvyšší kontrolní instituce s cílem získat relevantní informace o oblasti digitalizace knihovních fondů. NKÚ obdržel celkem 11 odpovědí. V rámci Evropské unie však neexistuje jednotný systém evidence digitálních dokumentů ani systém jejich ukládání a zpřístupnění, proto je v tabulce č. 1 uveden pouze základní přehled o digitalizaci v evropských knihovnách.

Tabulka č. 1: Přehled digitalizace knihovních fondů v Evropě a jejich zpřístupnění

Digitalizace knihoven	Hlavní koordinátor digitalizace knihovních fondů	Hlavní zdroje financování digitalizace	Počet zdigitalizovaných knihovních jednotek (k 31. 12. 2023)	Centrální digitální knihovna
Česko	Ministerstvo kultury Národní knihovna ČR Moravská zemská knihovna	Cca 50 mil. Kč/rok: z rozpočtu Ministerstva kultury	538 048 knihovních jednotek	Česká digitální knihovna https://ceskadigitalniknihovna.cz
Litva	Litevská národní knihovna	2023: 235 252 € (přes 5,5 mil. Kč) – ze zdrojů Národní knihovny	63 289 knihovních jednotek	Národní knihovna www.ibiblioteka.lt
Slovinsko	Národní a univerzitní knihovna Slovinska	Chybí relevantní data	1 059 112 knihovních jednotek*	Národní a univerzitní knihovna https://dlib.si/?&language=eng
Německo	Komisař pro kulturní a mediální záležitosti Německá národní knihovna Berlínská státní knihovna	2024: cca 7 mil. € (cca 175 mil. Kč) – ze zdrojů komisaře pro kulturní a mediální záležitosti	2022: 296 690 knihovních jednotek (0,87 % všech knihovních jednotek) – Německá národní knihovna	Německá digitální knihovna https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/
Polsko	Ministerstvo kultury a národního dědictví Národní knihovna Polska	Fond na podporu kultury, rozpočty územních samosprávných celků EU fondy – projekt <i>Patrimonium</i>	2024: 2 065 458 knihovních jednotek	Národní knihovna https://polona.pl
Chorvatsko	Ministerstvo kultury	Projektové financování (EU fondy + vlastní zdroje knihoven)	Chybí relevantní data	Digitální portál pro knihovny a muzea v Záhřebu www.digitalna.nsk.hr
Itálie	Ministerstvo kultury Institut digitalizace kulturního dědictví – Digitální knihovna	Na období 2022–2024: 1,5 mil. € (37,5 mil. Kč)	1 220 000 knihovních jednotek	Italská digitální knihovna https://www.internetculturale.it
Finsko	Knihovny plánují své digitalizační aktivity nezávisle; Národní knihovna Finska provádí digitalizaci vlastních (národních) sbírek	Rozpočty knihoven, projekty financované soukromými dárci	Přes 27 mil. stránek, 2,4 mil. periodik, 30 000 monografií	Národní databáze www.finna.fi
Rakousko	Digitalizace knihoven není centralizovaná	Státní rozpočet, Rakouská národní knihovna: PPP projekt s Google	2 761 042 knihovních jednotek	Národní knihovna https://onb.digital/
Estonsko	Ministerstvo kultury	Státní rozpočet	176 297 knihovních jednotek	Národní knihovna https://www.digar.ee/arhiiv/en
Lotyšsko	Ministerstvo kultury	Státní rozpočet, rozpočty obcí, EU fondy; období 2017–2023: 20 mil. € (500 mil. Kč) - státní a evropské zdroje	Více než 3,8 mil. knihovních jednotek	Národní knihovna www.digitalabiblioteka.lv
Švédsko	Švédská královská knihovna	Státní rozpočet, rozpočty územních správních celků	Přes 10 mil. titulů (knihy, periodika, filmy atd.)	Národní databáze https://libris.kb.se/

*Z toho 867 645 článků nebo příspěvků, nikoliv jeden výtisk daného periodika.

Zdroj: vypracoval NKÚ podle dat obdržených od evropských nejvyšších kontrolních institucí.